

Gå ud og tag temperaturen på dine naturarealer

Gør-det-selv: Gør dine dyr arbejdet godt nok, når de afgræsser dine naturarealer? Her får du nogle enkle indikatorer for god natur-tilstand, som du kan gå direkte ud og kigge efter på dine arealer.

Af Anne Erland Eskildsen og Kirsten Marstal, SEGES

Mange landmænd gør en vigtig indsats for den danske natur, når deres kvæg afgræsser naturarealer. Kvæg er nemlig rigtig gode og skånsomme naturplejere, fordi de holder den kraftigst voksende vegetation på arealerne nede. Desuden afgræsser de gerne både fugtige og tørre områder. Og mens de græsser, åbner de vegetationen op med deres færdsel.

Barkskrælning kan se voldsomt ud, men skaber mange nye levesteder for svampe og insekter. Her har geder været på spil.

Det betyder tilsammen, at der bliver lys, luft og variation i landskabet til sjældne dyre- og plantearter. Men hvordan vurderer du, om dine arealer opfylder de bedste betingelser for et rigt og varieret plante- og dyreliv? Gå en tur derude – og få svaret af naturen selv.

Mange vilde blomster

Se på arealet i sommermånederne. Mange forskellige blomster og summende insekter er tegn på høj naturværdi.

Mangel på blomster kan skyldes, at græsningstrykket er for højt i sommermånederne. Til gengæld kan det være en fordel, at arealet græsses mere i bund i de kolde måneder for at holde græsserne i skak. På arealer, hvor der tages slæt, kan du optimere blomstrings-tiden ved kun at slå arealet uden for blomstringsperioden – dvs. tidligt i maj og/eller i oktober.

Lave planter, mos og bar jord

Mange af de lavtvoksende planter med rosetblade er sjældne eller sårbare og betragtes som vigtige indikatorer for god naturtilstand. De trives bedst i næringsfattige jorde, hvor de ikke udkonkurreres af hurtigt voksende græsser. Det samme gælder mos og lav, som derfor også er gode indikatorer. På marker er bare pletter et dårligt tegn. Det er de ikke på naturarealer, hvor de er tegn på naturlige forstyrrelser som for eksempel oversvømmelser eller sandflugt. Forstyrrelserne skaber nye levesteder og mulighed for etablering af nye arter af planter og mosser.

Buske og gamle træer

Et godt naturareal er et areal med mange levesteder. Så selvom vi i naturplejen ofte har fokus på at forhindre til-

Vilde blomster er til langt større gavn for blomstersøgende insekter end udsåede kulturarter.

groning af lysåbne arealer, er det også vigtigt at bevare en vis grad af træer og buske, fordi de fungerer som levesteder for mange arter af fugle, insekter, svampe med mere. Total rydning af alle vedplanter fremmer med andre ord ikke biodiversiteten på arealet. Hvis du derfor gerne vil sikre mange varierede og gode levesteder, skal du værne om gamle træer i skove, hegn og krat – og undgå så vidt muligt at fjerne dødt ved når du

fælder eller beskærer træer og buske.

Frisk dyregødning, bid og barkskrælning

Der er rigtig mange biller og svampe, som lever i og af gødning fra kvæg og heste. De bidrager til vigtige processer i økosystemet som for eksempel spredning af frø og omrøring af jordens struktur og næringsstoffer. For at fremme gødningsfaunaen anbefales derfor helårsgræsning fordi,

at der så er gødning til stede på arealet året rundt. Hvis det ikke er muligt, anbefales det at gøre græsningssæsonen så lang som mulig.

Traditionelt tænker man på bid og afskrælning af bark som skadeligt for træer og buske. Men når dyr æder af dem eller skræller barken af og dermed skader eller svækker planterne, er det med til at skabe gode levesteder for både svampe og insekter. Derfor bør man tillade bid og barkskrælning i

et vist omfang på sine arealer.

Tuer, knolde og sten

Tuer og knolde er ikke kun besværlige ujævnheder. Faktisk er det her, man finder den allerhøjeste biodiversitet. Arter, der trives bedst med fugt, kan finde levesteder nede mellem tuerne, mens andre arter, der trives tørt, kan leve på toppen. På samme vis kan temperaturforskelle oppe og nede være til gavn for forskellige arter. Derfor er det vigtigt for biodiver-

Fakta

- Som naturforvalter har du mulighed for at gøre en forskel for de truede arter, der for en stor del netop findes på natur-arealerne.
- Læs mere i pjecen Indikatorer for god naturtilstand på www.landbrugsinfo.dk/indikatorer_for_god_naturtilstand

siteten ikke at tromle arealer med tuer og knolde. Tuer opstår bl.a., når de græssende dyr tramper rundt, og nogle planter danner naturligt tuer via deres vækst. Samme effekt som tuer og knolde har også store og fritliggende sten.

Vandhuller, sumpe og moser

Naturligt opståede vandhuller, sumpe, moser og lignende våde områder er ofte hjemsted for både sjældne plantearter, vandlevende insekter, padder og fugle. Denne type arealer påvirkes selvsagt negativt af afvanding i form af for eksempel grøfter og drækanaler. Hvis man derfor vil forbedre vandmiljøet på sit naturareal, kan man fjerne dræn og lukke grøfter. Vær dog opmærksom på, at det kan kræve dispensation fra kommunen.

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden